

A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság dr. Vinczúr Zsolt ügyvéd által képviselt **felperesnek**, dr. Nádas György ügyvéd által képviselt **alperes** ellen **tartozás-elismerő nyilatkozat megtámadása** iránt a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság előtt 7.G.40.076/2009. szám alatt indult és másodfokon a Debreceni Ítéltábla Gf.IV.30.241/2010/7. számú ítéletével befejezett perében, az említett jogerős ítélet ellen az alperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a Debreceni Ítéltábla Gf.IV.30.241/2010/7. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 nap alatt 310.890 (Háromszáztízezer-nyolcszázkilencven) Ft felülvizsgálati perköltséget.

Ez ellen az ítélet ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s :

A felülvizsgálati kérelem szempontjából irányadó tényállás szerint az M GmbH. megrendelése alapján a felperes 2009. február 24-én „fuvarmegbízást” adott a perben nem álló B Kft. részére, mely fuvarfeladat teljesítését a B Kft. az alperesre bízta. A fuvarozó alperesnek négy szerelvény 13,76 m hosszú darus árut kellett a felperes telephelyéről Spanyolországba fuvaroznia 2009. március 6-i lerakással, 1.800 Euro + ÁFA fuvardíj fejében. Az alperes által 2009. március 2-án kiállított négy szerelvény fuvarszközre a felperes végezte el a felrakodást. Ennek során az alperes tehergépjármű vezetője észlelte, hogy az egyik jármű rakománya jelentősen túlnyúlt a platón, ezért az árut átrakatta, hogy a rakomány túlnyúlása egy méter alá csökkenjen. Miután ez megtörtént, az áru elhelyezését már mindenki megfelelőnek találta. 2009.

március 3-án Olaszországban ugyanezt a tehergépkocsit a rakomány szabálytalan túlnyúlása miatt megállították, a forgalmi engedélyét 30 napra bevonták, pénzbírság kiszabására került sor, és a rakomány továbbszállítása érdekében egy másik tehergépjárműre kellett a rakományt átdaruzni. Az érintett tehergépjármű a lerakóhelyre 2009.március 6-ának éjszakáján érkezett meg.

A peres felek között ekkor vita alakult ki a többletköltségek viseléséről, és miután a felperes azt az álláspontot foglalta el, hogy a többletköltségek őt nem terhelhetik, azokról az alperes a B Kft. felé állított ki számlát, az alperes söfőrjei pedig a lerakóhelyen megtagadták az áru kirakását. Arra hivatkoztak, hogy az alperes ügyvezetője a felmerült többletköltségek felperes által történő megtérítéséig a fuvarozó zálogjogára alapítottnan megtiltotta nekik az áruk kirakását. Végül a peres felek abban állapodtak meg, hogy a felperes a hétvége utáni első munkanapon megfizeti az alperes többletköltségét, de már ezt megelőzően - a rakodás mielőbbi megkezdése érdekében - elismeri tartozását.

Ilyen előzmények után tette meg a felperes a 2009. március 7-i keltezéssel ellátott tartozáselismerő nyilatkozatát, melyben kijelentette, hogy a költségek felmerüléséért a fuvarozót nem terheli felelősség, a költségek kizárólag a feladó által végzett szakszerűtlen berakás miatt merültek fel és kötelezettséget vállalt a fuvarozással kapcsolatos összesen 8.290.500 Ft költség megfizetésére.

Ezt követően a kirakodás megtörtént. A felperes közölte az alperessel, hogy a nyilatkozatban foglaltakat megtámadja.

A közlés eredménytelenségére tekintettel a felperes 2009. április 14-én benyújtott keresetében a tartozáselismerő jognyilatkozat érvénytelenségének megállapítását kérte a Ptk. 210. § /4/ bekezdése alapján, arra hivatkozással, hogy az alperes jogellenes fenyegetéssel vette rá a szerződés megkötésére.

Az alperes a kereset elutasítását kérte.

Az elsőfokú bíróság 27. sorszámú ítéletével megállapította, hogy a felperes 2009. március 7-i keltezésű, az alpereshez intézett tartozáselismerő nyilatkozata érvénytelen.

Az ítélet indoklásában rámutatott arra, hogy az alperes a Ptk. 499. § /2/ bekezdése alapján őt megillető zálogjog alapján fuvardíja és költségei kifizetéséig megtagadhatta a küldemény kiszolgáltatását, tehát önmagában az, hogy zálogjogára hivatkozva a tartozáselismerő nyilatkozat megtételéhez kötötte a küldemény lerakását, nem tekinthető jogellenes fenyegetésnek.

Jogellenes fenyegetést alkalmazott azonban azzal, hogy olyan tartozás elismeréshez kötötte a küldemény kiszolgáltatását mely tartozás nem a felperest, hanem saját magát terhelte. Az alperes ugyanis nem tudta eredménnyel bizonyítani, hogy amikor Gy-ön a küldemény átrakására sor került, ezt követően is kifogásolta volna

a küldemény még fennálló - Olaszországban szabálytalannak minősülő - 47 cm-es túlnyúlását, de ha ilyenre sor is került volna, a felperes írásbeli utasításának hiányában csak saját felelősségére végezhetette el a küldemény továbbítását (Ptk. 493. § /3/-/4/ bekezdés). Álláspontja szerint az alperes olyan vagyoni hátránnyal fenyegette a felperest, ami a felperes egzisztenciáját veszélyeztette, ugyanis a fenyegetés beváltásával a felperes legnagyobb üzleti partnerét veszíthette volna el. Ilyen körülmények között pedig a tartozáselismerő nyilatkozat akarathibában szenved, tehát azt alappal támadta meg a felperes.

Az alperes fellebbezése, valamint a felperes csatlakozó fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helyes indokai alapján helybenhagyta.

A másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy az alperes nem jogszerűen kívánta zálogjogát gyakorolni. Hangsúlyozta, hogy a rakomány lerakásakor az alperes fuvardíja még nem is volt esedékes, - azt a felperesnek csak a B Kft. számlájának kézhezvételétől számított 50 napon belül kellett megfizetnie, - annak vizsgálata során pedig, hogy kit terhelnek a perbeli költségek a bizonyítékok helyes értékelése mellett foglalt állást az elsőfokú bíróság.

A jogerős ítélet szerint alaptalanul hivatkozott az alperes fellebbezésében az elsőfokú bíróság által elkövetett eljárási szabálysértésekre. Alaptalanul sérelmezte az alperes azt is, hogy az elsőfokú bíróság 1.084.306 Ft perköltségben marasztalta az alperest a felperes javára, mert a pertárgy értékének a nyilatkozatban megjelölt tartozás összege minősült, - függetlenül a fuvardíj időközbeni kifizetésétől - a perköltség összegének megállapítására pedig a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3. § /2/ bekezdés a) pontjának helyes alkalmazásával került sor.

Az alperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és elsődlegesen a keresetet elutasító új ítélet meghozatalát, másodlagosan az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat meghozatalára utasítását kérte. Felülvizsgálati kérelmét az alábbiakkal indokolta:

Ugyan a tartozáselismerő nyilatkozat tervezetét az alperes készítette el, de a felperes már ezt megelőzően elismerte, hogy a többletköltségek őt terhelik, és aláírás előtt azt saját jogi képviselőjével is véleményeztette.

Az eljáró bíróságok a Ptk. 210. §-ában írt tényállási elemek vizsgálata nélkül, helytelenül jutottak arra a következtetésre, hogy az alperes jogellenes fenyegetéssel vette rá a felperest a nyilatkozat megtételére. Figyelman kívül hagyták a Ptk. 200. § /1/ bekezdésében írtakat, melynek értelmében a felek eltérhettek a perbeli nyilatkozattal a jogszabályok rendelkezéseitől.

Nem tekinthető jogellenes fenyegetésnek, hogy az alperes a küldemény kiszolgáltatását a tartozáselismerő nyilatkozat

megtételétől tette függővé. Az alperes eljárása nem jelentett „akarathajlító” fenyegetést, az ennek megállapításához szükséges többlettényállás hiányzik.

A perben nem nyert bizonyítást, hogy a törvényes zálogjog gyakorlása egzisztenciálisan fenyegette volna a felperest.

Ha a zálogjogra hivatkozás nem minősül jogellenesnek, akkor a Ptk. 210. § /4/ bekezdésében írt tényállás hiánya miatt a keresetet el kellett volna utasítani. Önmagában a „késedelem gyanúja” is elegendő a zálogjog gyakorlásához figyelemmel arra, hogy az csak addig gyakorolható, míg a rakomány a fuvarozó birtokában van. Az alperes egyébként „a zálogjog ellenére” megkezdte a rakomány lerakását.

Az eljárás bíróságok a pertárgy értékét tévesen állapították meg, ugyanis a felperes a tartozás elismerés érvényességét az abban megjelölt fuvardíj tekintetében nem vitatta, fuvardíjat ténylegesen meg is fizette. A pertárgy értékének téves megállapítása miatt az eljárás bíróságok a perköltség viselés tekintetében is téves döntést hoztak.

Az elsőfokú bíróság a fellebbezésben előadott eljárási szabálysértések mellett hozott ítéletet.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte.

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta, vizsgálhatta felül és arra a megállapításra jutott, hogy az a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból nem jogszabálysértő.

A Ptk. 210. §-ának /4/ bekezdése értelmében szerződési nyilatkozatát a fél akkor is megtámadhatja, ha a másik fél jogellenes fenyegetéssel vette rá a szerződés megkötésére. Ezt a rendelkezést a Ptk. 199. §-a értelmében a tartozáselismerő nyilatkozatra, mint egyoldalú jognyilatkozatra is alkalmazni kell. A perbeli esetben az alperes azzal vette rá a felperest a tartozás elismerésére, hogy annak megtételéig zálogjogára hivatkozással megtagadta a rakomány kiszolgáltatását. A felperes 8.290.500 Ft összegű tartozását ismerte el, mely büntetés, tárolási költség, „egy hónapra elmaradt alternatív haszon”, daruzási költség, adminisztrációs költség, trélerköltség és „meghiúsult fuvar miatti büntetés” mellett, fuvardíjat is tartalmazott.

Az eljárás bíróságok egyező álláspontja szerint az alperes nem jogszerűen kívánta zálogjogát gyakorolni. Ezt az álláspontját a másodfokú bíróság azzal indokolta, hogy egyrészt a rakomány szabálytalan felrakásával okozati összefüggésben felmerült költségek nem a felperest terheltek, másrészt a fuvardíj még nem is volt esedékes, amikor az alperes zálogjogára hivatkozással megtagadta a kirakodást. A felülvizsgálati kérelemben írtak szerint az alperesnek a zálogjogra történt hivatkozása nem volt jogellenes.

E vonatkozásban csupán arra hivatkozott, hogy a zálogjog gyakorlásához a késedelem gyanúja is elegendő. Ezzel kapcsolatban azt jegyzi meg a Legfelsőbb Bíróság, hogy a fuvarozó törvényes zálogjoga természetesen csak akkor bír jelentőséggel, ha a feladónak kell a teljesítéssel előjárnia. A Legfelsőbb Bíróság álláspontja szerint a jogvita eldöntése szempontjából nem is annak volt alapvető jelentősége, hogy az alperes jogszerűen gyakorolhatta-e zálogjogát, hanem a jognyilatkozat megtétele körülményének, indokának.

A felperes lényegében azért támadta meg a tartozáselismerő nyilatkozatot, mert állítása szerint azt akarata ellenére tette meg, és pedig kizárólag azért, mert az alperes ettől tette függővé a rakomány kirakodását. A perben azt kellett vizsgálni, hogy a perbeli tartozáselismerő nyilatkozat ténylegesen akarathibás volt-e. Annak vizsgálatára volt tehát szükség, hogy azért tette-e meg a felperes tartozáselismerő nyilatkozatát, mert ellenkező esetben az alperes beváltotta volna fenyegetését, nem kezdte volna meg az áru kirakását, és emiatt a felperesnek súlyos gazdasági és erkölcsi hátrányokat kellett volna elszenvednie, adott esetben működése is veszélybe kerülhetett volna. A felülvizsgálati kérelem az akarathibával kapcsolatos tényállás fennállását két okból is vitatta. Egyrészt állította, hogy a küldemény kirakodásának megtagadása nem jelentett a felperes számára „akarathajlító” fenyegetést és a fenyegetés beváltása ténylegesen nem eredményezte volna a felperes egzisztenciális ellehetetlenülését. Ezzel az állásponttal a Legfelsőbb Bíróság nem ért egyet. Az eljáró bíróságok a bizonyítékok helyes értékelése, a Pp. 206. § /1/ bekezdésének helyes alkalmazása mellett jutottak arra az álláspontra, hogy a Ptk. 210. § /4/ bekezdésében írt tényállás megvalósult. A Legfelsőbb Bíróság az eljáró bíróságok mérlegelését csak akkor vizsgálhatja felül, ha az nyilvánvalóan okszerűtlen, logikátlan, a perbeli esetben azonban ezt megállapítani nem lehet, az alábbiak szerint:

A 18. sorszám alatt csatolt e-mail üzenet szerint az S O, az M GmbH. szállítóeszközök üzletágvezetője 2009. március 7-én felhívta a felperest, hogy gondoskodjon a kirakodás megkezdéséről, ennek elmaradása ugyanis nem maradhat következmények nélkül az M GmbH. és a felperes kapcsolatában. Állította, hogy a kirakodás késedelme miatt „mérhetetlen” kár érné az M GmbH-t, figyelemmel arra, hogy az egyéb költségek mellett késedelmi kötbér is fenyegetné, megbízásoktól esne el és a piacon is jelentős image veszteséget kellene elszenvednie. S O a 27. sorszámú jegyzőkönyvben rögzített tanúvallomásában mindezt megerősítette és azzal egészítette ki, hogy ha a felperes nem oldotta volna meg a helyzetet, akkor megszakította volna vele a további együttműködést. A felperes 25. sorszám alatt csatolta gazdasági igazgatójának kimutatását, mely szerint 2006-tól kezdődően minden évben a felperes árbevételeinek

több mint 60 %-a (2009-ben 66,77 %-a) M GmbH-val megkötött szerződések alapján keletkezett, ez a cég a felperes legnagyobb megrendelője, stratégiai partnere. A Legfelsőbb Bíróság álláspontja szerint ezek a bizonyítékok egyértelműen cáfolják az alperes azon állítását, hogy az alperes fenyegetése nem volt alkalmas annak elérésére, hogy a felperes akarata ellenére tartozáselismerő nyilatkozatot tegyen.

Az alperes felülvizsgálati kérelmében nem fejtette ki, hogy mely okokból tekinti az elsőfokú ítéletet eljárásjogi szempontból is jogszabálysértőnek, csupán utalt a fellebbezésében előadottakra. A Legfelsőbb Bíróság a másodlagos felülvizsgálati kérelemre figyelemmel úgy tekintette, hogy az alperes a tényállás teljes körű felderítésének elmaradását sérelmezi. Ugyanakkor a Legfelsőbb Bíróság szerint, a perben széleskörű bizonyítási eljárás lefolytatására, egyebek mellett jelentős számú okirati bizonyíték csatolására és tanúk meghallgatására is sor került. E bizonyítékok mellett annak megállapításához, hogy az M GmbH. a felperes stratégiai jelentőségű üzleti partnere, már csak azért sem volt szükség szakértői bizonyításra, mert ezt a tényt - a 27. sorszámú jegyzőkönyvben rögzítettek szerint - az alperes nem kívánta a továbbiakban vitatni, és a rendelkezésre álló adatok a felperes egzisztenciális veszélyeztetettségét is megfelelően alátámasztották.

Az alperes már fellebbezésében is hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság túlzott mértékű perköltségben marasztalta a felperes javára. Ezzel kapcsolatban azt adta elő, hogy az ilyen mértékű marasztalásra a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 2. § /1/ bekezdés a) pontja alapján nem kerülhetett volna sor, ugyanis a felperes nem csatolta be a perben a közte és jogi képviselője között létrejött megállapodást. A másodfokú bíróság arra hivatkozással, hogy a felperes által lerótt kereseti illeték 497.430 Ft volt és emellett az alperesnek a felperesi jogi képviselő munkadíját és a felperes által megelőlegezett tanúdíjat is meg kell fizetnie, nem találta túlzott mértékűnek az elsőfokú ítéletnek az alperest perköltségekben marasztaló rendelkezését. Arra is rámutatott, hogy a pertárgy értéke a tartozásátvállalási nyilatkozatban megjelölt összeg, azaz 8.290.500 Ft volt. A Legfelsőbb Bíróság e megállapításokat helytállónak tartja. A felperes a tartozásátvállaló nyilatkozat egésze tekintetében kérte az érvénytelenség megállapítását, a kereseti illetéket is ennek megfelelő összegben rőttá le és azt is tagadta, hogy a fuvardíjat kellene az alperesnek fizetnie. A peres felek ugyan egyezően adták elő az elsőfokú eljárás során (5-6. sorszám alatti iratok), hogy a fuvardíjat 2009. június hóban az alperes megkapta, de mivel ezt az összeget nem a felperes, hanem az alperessel jogviszonyban álló B Kft. utalta át az alperesnek, ennek a ténynek a pertárgy érték meghatározásánál nem volt jelentősége. Azt kell tehát

megállapítani, hogy az alperes alaptalanul kifogásolta az elsőfokú ítéletben megjelölt perköltség összegét a pertárgy értékének téves meghatározása miatt.

Mindezekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság a Pp. 275. § /3/ bekezdése alapján a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

Az alperes eredménytelenül nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, ezért maga viseli saját felmerült perköltségét, (egyebek mellett a 8.290.500 Ft vitatott érték után által lerótt felülvizsgálati eljárási illeték költségét is) és köteles megfizetni a felperes ügyvédi munkadíj formájában felmerült, ÁFA-val növelt összegű felülvizsgálati perköltségét.

A perköltségek viseléséről szóló döntés a Pp. 270. § /1/ bekezdésén, 78. § /1/ bekezdésén, valamint a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3. § /5/ bekezdésén alapul.

Budapest, 2011. június 14.

.Vezekényi Ursula sk.a tanács elnöke
.Lőrincz Györgyné sk.előadó-bíró
Gyöngyösiné dr.Gyügyei Klára sk.bíró